

**Apakšprogrammas Vide LIFE
projekta pieteikumu 2016
novērtēšanas vadlīnijas**

Šī dokumenta mērķis ir LIFE projekta pieteikumu, kas iesniegti 2016.gada uzsaukumam pēc 'tradicionālajiem projektiem' saskaņā ar apakšprogrammu Vide, novērtēšanas kritēriju un procedūru skaidrošana sabiedrībai.

Sekojošie oficiālie dokumenti arī attiecināmi uz izvērtēšanas procesu, kur tie ir saistoši: ES Eiropas Parlamenta un Padomes Noteikumi nr. 1293/2013 no 2013. gada 11. decembra, par LIFE programmas Vides un Klimata apakšprogrammas izveidošanu, JO L347 no 20/12/2013; Komisijas ieviešanas lēmums 2014/203/EU no 19. marta par LIFE Daudz gadu programmas 2014-2017 pielāgošanu, JO L116 no 17/04/2014; LIFE Vides un resursu efektivitātes pieteikumu iesniedzēju vadlīnijas 2016; LIFE Vides pārvaldības un informācijas pieteikumu iesniedzēju vadlīnijas 2016, LIFE Finansējuma parauglīgums

Satura rādītājs

1. VISPĀRĪGĀS PIEZĪMES.....	3
2. SĀKUMA POSMS*	4
3. PIEŠĶIRŠANAS POSMS.....	4
4. TEHNISKĀS ATLASES POSMS.....	6
5. PIENĒMAMĪBAS UN IZSLĒGŠANAS POSMS.....	10
6. FINANŠU ATLASES POSMS	11
7. PIETEIKUMU SAGATAVOŠANĀS SARAĶSTA NOTEIKŠANA, KAS TIKS PĀRCELTI UZ PĀRSKATĪŠANAS POSMU.....	14
8. LĒMUMS PAR PIEŠĶIRŠANU UN LIFE KOMITEJAS INFORMĒŠANA	16
9. PĀRSKATĪŠANAS POSMS.....	16
10. PIETEIKUMU IZMANTOŠANA GARAJĀ SAGATAVOŠANĀS SARAĶSTĀ, KAS APTVER PAPILDU 30% VIRS 100% PIEEJAMĀ BUDŽETA	17
11. FINANŠĒJAMO PROJEKTU GALA SARAĶSTS UN REZERVES SARAĶSTS	18
12. DOTĀCIJU LĪGUMU PARAKSTĪŠANA.....	18
13. DETALIZĒTAS VIDES PIETEIKUMU NOVĒRTĒŠANAS FORMAS	19

Novērtējumiem un rezultātiem, kas piešķirti katram pieteikumam, jābūt tik objektīviem, cik vien tas iespējams.

Katrs lēmums un piešķirtais rezultāts skaidri jāpamato ESAP, pievienojot atbilstošus komentārus.

Piešķiršanas kvalitātes kritērijus, ko vērtē Uzņēmējs, vienmēr atsevišķi vērtēs vismaz divi novērtētāji – eksperti. Par katru iesniegto pieteikumu atbildīgajam novērtētājam – ekspertam ESAP jāizstrādā novērtējuma ziņojums. Visi komentāri ESAP ievietojami angļu valodā. Pamatojot ierosināto rezultātu vērtētājiem par katru novērtēšanas kritēriju jāsniedz pamatojuma komentāri “par” un “pret”. Vērtētājiem jānodrošina, ka visi viņu komentāri ir koncentrēti, pilnīgi un saprotami, kā arī tiem vienmēr jābūt tieši saistītiem gan ar pieteikumu, gan piemēroto kritēriju. Vērtētājiem jāizvairās no neskaidriem, nenoteiktiem vērtējumiem.

Konkrētā sadaļā vērtētājiem jā sagatavo detalizēti, viennozīmīgi un reālistiski ieteikumi par iespējamajiem projekta pieteikuma grozījumiem un uzlabojumiem. Ja projekts tiek virzīts tālāk uz ‘pārskatīšanu’, šie ieteikumi kļūs būtiski.

Pieteikumu iesniedzējiem jāņem vērā, ka vērtētāji pārbaudīs informāciju, kas saistīta ar katru soli vai kritēriju, koncentrējot savu analīzi uz konkrētām pieteikuma veidlapām, kur šāda informācijai jābūt pieejamai. Piemēram, Vides un resursu efektivitātes pieteikuma demonstratīvās vai inovatīvās īpašības tiks salīdzinātas ar informāciju, kas pieejama veidlapā B2 utt. Šī iemesla dēļ ir ļoti svarīgi, ka attiecīgā informācija tiek ierakstīta pareizajā veidlapā.

2. SĀKUMA POSMS*

Tiks pārbaudīta pieteikumu atbilstība šādiem kritērijiem:

1. Vai pieteikums iesniegts pirms termiņa beigām, kas apakšprogrammai Vide & resursu efektivitāte noteiktas **2016. gada 12. septembrī pulksten 16:00** pēc Briseles vietējā laika, bet apakšprogrammai Daba & bioloģiskā daudzveidība/Vides pārvaldība & informācija – **2016. gada 15. septembrī pulksten 16:00** pēc Briseles vietējā laika.
2. Vai pieteikuma sagatavošanai un iesniegšanai izmantotas attiecīgās LIFE 2016 pieteikuma veidlapas rīkā eProposal. Atkarībā no pieteikuma mērķiem izmantotās eProposal pieteikuma veidlapas ir tās, kas paredzētas “LIFE Daba & bioloģiskā daudzveidība”, “LIFE Vide & resursu efektivitāte” un “LIFE Vides pārvaldība & informācija”.

* Sākuma pārbaude tiks veikta, izmantojot eProposal, nevis ESAP.

3. PIEŠĶIRŠANAS POSMS

Visiem Vides apakšprogrammā iesniegtajiem projektu pieteikumiem, kas nav noraidīti Sākuma un Tehniskās atlases posmos, atļauts veikt padziļinātu kvalitātes novērtējumu Piešķiršanas posmā, piemērojot konkrētos kritērijus un punktu sistēmu.

Piešķiršanas kritēriji	Minimālais nepieciešamais punktu skaits*	Maksimālais punktu skaits
1. Tehniskā saskaņotība un kvalitāte	10	20
2. Finanšu saskaņotība un kvalitāte	10	20
3. ES pievienotā vērtība: ieguldījuma apjoms un kvalitāte konkrētos LIFE Vides apakšprogrammas prioritāro jomu mērķos	10	20
4. Ieguldījums projekta tēmās	-	10
5. ES pievienotā vērtība: daudzfunkcionalitāte, sinerģija un integrācija	7	15
6. ES pievienotā vērtība: atkārtojamība un tālāk nododamība	5	10
7. ES pievienotā vērtība: transnacionālā vērtība, zaļais iepirkums, izstrādāto rezultātu izmantošana	-	5
Kopējais (apstiprināšanas) punktu skaits	55	100

* Projekta pieteikumam katrā piešķiršanas kritērijā jāiegūst vismaz minimālais punktu skaits, kā arī punktu summai par tiem kritērijiem, kam noteikts minimālais punktu skaits, jābūt vismaz 55.

1. Tehniskā saskaņotība un kvalitāte

Šis kritērijs tiks koncentrēts uz pieteikumā ierosināto pasākumu skaidrību, iespējamību un ilgtspēju. Projekta ilgtspējas rezultāti vidējā un ilgtermiņā ir spēja tos uzturēt pēc projekta īstenošanas. Veiksmīgas ilgtspējas gadījumā kā priekšnosacījums nepieciešama stratēģija, kas ietver uzdevumus nepieciešamo projekta pasākumu turpināšanai un attiecīga finansējuma nodrošinājumu pēc projekta beigām.

Pirms projekta sagatavošanās kontekstam jābūt rūpīgi aprakstītam, un pieteikumā jābūt skaidri norādītai saiknei starp problēmām un draudiem, projekta mērķiem, ierosinātajiem pasākumiem un to paredzamajiem rezultātiem. Visiem pasākumiem jābūt pienācīgi aprakstītiem, kā arī jābūt noteiktam to apjomam, un, ja nepieciešams, pievienojot atbilstošas kartes. Pieteikumā skaidri jāapraksta, kā kur, kad un kas uzņemsies katru pieteikumā norādīto darbību.

Pieteikums jāgatavo tā, lai vērtētāji varētu novērtēt, cik atbilstoši ir iesaistītā konsorcijs tehniskie līdzekļi un zināšanas projekta īstenošanai.

Laika plānošanai jābūt reālai, un jebkādas potenciālās grūtības jānovērtē pareizi un atbilstošās formās.

Jebkādus pasākumus, kas tiešā veidā nesniedz ieguldījumu projekta mērķu sasniegšanā, var uzskatīt par neattiecināmiem (piemērs: sagatavošanās darbības vai pētījumi, kas nav saistīti ar projekta ieviešanu, jebkādi pamata zinātniskie pētījumi utt.). Šo pasākumu (un to budžeta) izslēgšana no projekta tiek ierosināta kā "Pārskatīšanas komentāri".

Pieteikumiem par šī kritērija izpildi var piešķirt līdz 20 punktiem. Minimālais iegūstamais punktu skaits ir 10.

2. Finanšu saskaņotība un kvalitāte

Tiks vērtēts ierosinātais budžets un tā saskaņa ar plānotajiem pasākumiem un piemērojamajiem noteikumiem, kā arī ierosinātā izmaksu veikšana par labākās cenas vērtību efektivitāte. Tiks vērtēta arī ierosinātā projekta cenas un to vērtības attiecība.

Saņēmēju/līdzfinansētāju finanšu ieguldījumiem, ierosinātajam budžetam un projekta izdevumiem jāatbilst noteikumiem un principiem, kas paredzēti LIFE Pieteikumu iesniedzēju pamatnostādņēs, LIFE Tipveida dotāciju līguma vispārīgajos nosacījumos un LIFE Regulā¹. Budžetam jābūt caurskatāmam, saskaņotam un izmaksu efektīvam, ieskaitot arī projekta vadības izmaksas.

Pieteikumiem par šī kritērija izpildi var piešķirt līdz 20 punktiem. Minimālais par šī kritērija izpildi iegūstamais punktu skaits ir 10. Pieteikums saņems vērtējumu, kas zemāks par minimālo punktu skaitu, ja būs slikti aptverta finanšu daļa un/vai, ja tai būs nepieciešama vērā ņemama pārskatīšana.

3. ES pievienotā vērtība: ieguldījuma apjoms un kvalitāte konkrētos LIFE Vides apakšprogrammas prioritāro jomu mērķos

Tiks vērtēts apjoms, kādā katrs pieteikums sniedz ieguldījumu vienā vai vairākos konkrētos LIFE Vides apakšprogrammas prioritāro jomu mērķos atbilstoši LIFE Regulas 10., 11. un 12.panta nosacījumiem un šī ieguldījuma kvalitātei. Ja nepieciešams, dzīves cikla pieejā norādītie vides ieguvumi tiks izvērtēti saskaņā ar šo kritēriju un uzskatīti par šāda ieguldījuma apjoma un kvalitātes rādītāju; tiem jābūt skaidriem, būtiskiem, ambicioziem, kā arī ticamiem. LIFE Daba un Bioloģiskā daudzveidība pieteikumu gadījumā tie tiks novērtēti arī, pamatojoties uz to ietekmi uz biotopu un sugu aizsardzības statusu.

Pieteikumiem par šī kritērija izpildi var piešķirt līdz 20 punktiem. Minimālais par šī kritērija izpildi iegūstamais punktu skaits ir 10.

4. ES pievienotā vērtība: ieguldījums projekta tēmās

Konkrētie kritēriji un rezultātu sistēma saskaņā ar Vides apakšprogrammu atspoguļo faktu, ka, saskaņā ar Vides apakšprogrammu, tematiskās prioritātes un saistītas projekta tēmas ir definētas attiecīgi LIFE Regulā un DDP. LIFE pieteikumi, uz kuriem skaidri attiecināmas projekta tēmas, ar kurām tiek īstenotas III pielikumā izklāstītās tematiskās prioritātes attiecībā uz Vides apakšprogrammu, kā noteikts LIFE Daudzgažu darba programmā 2014.-2017. gadam, par 4. kritērija izpildi saņems papildu punktus.

Pieteikumiem par šī kritērija izpildi var piešķirt līdz 10 punktiem. NAT un GIE pieteikumu gadījumā tiks piešķirti 0 vai 10 punkti atkarībā no tā, vai projekts pilnībā atbilst vienai vai vairākām prioritārā projekta tēmām attiecīgajā prioritāšu jomā. VIDES pieteikumu gadījumā tiks piešķirti 5 punkti, ja projekts pilnībā atbilst vienai vai vairākām prioritārā projekta tēmām. Šādiem projektiem papildu tiks piešķirti 5 punkti, ja pieteikums ir arī Savienības mērogā jauns vai nezināms, bet tikai

---

¹ Tipveida dotāciju līguma X pielikums, Finanšu un administratīvās pamatnostādnes:
http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/pmtools/life2014_2020/financial_guidelines.html

ar nosacījumu, ka tiek iesniegti skaidri pierādījumi par šādu jauninājumu (salīdzinājumā ar līdzīgu jau pastāvošu labāko praksi).

Par šī kritērija izpildi minimālais iegūstamais punktu skaits nav noteikts.

5. ES pievienotā vērtība: daudzfunkcionalitāte, sinerģija un integrācija

Pieteikumi, kas, pamatojoties uz konkrētu jomu, ietver labi iecerētu daudzmērķu nodrošināšanas mehānismu un uzlabo konkrētu vides mērķu integrāciju citās politikas jomās un veido sinerģiju ar citu Savienības politiku mērķiem, neapdraudot LIFE Regulā ietvertos mērķus, saņems lielāku punktu skaitu.

Rezultātā nepieciešamais ieguldījums ekonomikas un sociālajos mērķos, kā arī jebkādos citos vides mērķos, citās politikas jomās un Savienības politikās ārpus tām, kas ietver pieteikuma galvenos virzienus, tiks vērtēts saskaņā ar šo kritēriju.

No otras puses, pieteikumi, kas vērsti uz vienu prioritāro jomu, kas varētu nelabvēlīgi ietekmēt vides vai klimata mērķus citā prioritārajā jomā, visticamākais, saņems zemāku punktu skaitu, ja vien šī ietekme netiks pieteikumā skaidri paskaidrota un pamatota, un netiks pareizi paredzētas iespējamās alternatīvas un pasākumi nelabvēlīgās ietekmes mazināšanai.

Pieteikumiem par šī kritērija izpildi var piešķirt līdz 15 punktiem. Minimālais par šī kritērija izpildi iegūstamais punktu skaits ir 7.

6. ES pievienotā vērtība: atkārtojamība un tālāk nododamība

Atkārtojamība un tālāk nododamība ir atkārtojamā un tālāk nododamā projekta potenciāls pēc tā īstenošanas. Veiksmīgai rezultātu atkārtošānai un pārņemšanai nepieciešama tāda stratēģija, kas **ietver uzdevumus ietekmes uz projekta risinājumiem pastiprināšanai** un mobilizē plašāku pielietojumu, sasniedzot kritisko masu projekta laikā un/vai vidējā un ilgtermiņa perspektīvā pēc LIFE projekta beigām. Tas ir daudz vairāk kā zināšanu pārnese un tīklošana, un ietver tādu tehniku, metožu vai stratēģiju izmantošanu, kas izstrādātas vai piemērotas projekta praksē kaut kur citur.

Atkārtojamība un tālāk nododamība sniedzas plašāk kā tikai izplatīšanas aktivitātēs un attiecas uz konkrētiem projekta pasākumiem, kas tiek aizstāti un pārnesti, piemēram, projektu risinājumi citās nozarēs, organizācijās, reģionos un valstīs.

Pieteikumiem par šī kritērija izpildi var piešķirt līdz 10 punktiem. Minimālais par šī kritērija izpildi iegūstamais punktu skaits ir 5.

7. ES pievienotā vērtība: transnacionāls pieteikums, zaļais iepirkums, projekta rezultātu izmantošana

Transnacionāls pieteikums: Transnacionāli pieteikumi tiek atzinīgi novērtēti un saņem papildu punktus, ja vien ir pietiekami pierādījumi par transnacionālās pieejas pievienoto vērtību. Tikai sadarbība ar ES dalībvalstīm tiks ņemta vērā.

Zaļais iepirkums: Pieteikumi, kas paredz skaidru nodrošināšanas mehānismu, lai nodrošinātu paplašinātu zaļo iepirkumu koncepciju pielietojumu, saņems lielāku punktu skaitu.

ES pētniecības un inovāciju programmu rezultātu ieviešana: Pieteikumi, kas paredz ieviest Apvārsnis 2020 vai agrāku pamatprogrammu finansētu, ar vidi un klimatu saistītu pētījumu un inovāciju projektu rezultātu ieviešanu, saņems lielāku punktu skaitu, ja vien būs pietiekami pierādījumi par šī projekta ietvaros veiktās ieviešanas pievienoto vērtību.

Pieteikumiem par šī kritērija izpildi var piešķirt līdz 5 punktiem: maksimālais punktu skaits par ‘Transnacionālu pieteikumu’ ir 3, par ‘Zaļo iepirkumu’ – 1 un par ‘ES pētniecības un inovāciju programmu rezultātu ieviešana’ – 1.

Minimālais par šī kritērija izpildi iegūstamais punktu skaits nav noteikts.

Piešķiršanas posma noslēgums

Pamatojoties uz novērtējumiem, katrs pieteikums atbilst kādai no tālāk norādītajām situācijām:

- Jebkurš pieteikums, kura saņemtais galīgais punktu skaits ir mazāks par jebkuru piešķiršanas kritēriju, kurā norādīts minimālais par tā izpildi iegūstamais punktu skaits, vai par kuru kopējais punktu skaits ir mazāks par 55, tiks pasludināts par “noraidītu piešķiršanas posmā”.
- Visiem pieteikumiem, kas neatbilst iepriekš aprakstītajai situācijai, kopējais piešķiramo punktu skaits tiek aprēķināts, saskaitot rezultātu gala apkopojumus par visiem septiņiem piešķiršanas kritērijiem.

4. TEHNISKĀS ATLASES POSMS

Visiem pieteikumiem, kas nav noraidīti Sākuma posmā, tiek pārbaudīta to atbilstība attiecināmības kritērijiem. Saistībā ar eProposal izmantošanu un sniedzamo informāciju lūdzu skatīt “Pieteikumu iesniedzēju pamatnostādnes 2016. gadam”.

Pieteikumi, kas neatbilst kaut vienam turpmāk norādītajam tehniskās atlases kritērijam, tiek pasludināti par neatlasītiem un izslēgti no turpmākas vērtēšanas.

1. Vispārējie LIFE komponentu atlases kritēriji

Projekta pieteikums netiks saglabāts vērtēšanai, ja projekta pieteikumā nebūs norādīts, ka:

- projekts sniedz ieguldījumu vienā vai vairākos vispārīgajos mērķos, kas izklāstīti LIFE Regulas 3.pantā un atbilstošajos konkrētajos mērķos, kas norādīti LIFE Regulas 10., 11. un 12.pantā,
- uz projektu attiecas LIFE Vides apakšprogrammas pieteikumu joma, saskaņā ar kuru projekta pieteikums iesniegts, un
- projekts atbilst vienam no turpmāk norādītajiem projekta veidiem atbilstoši LIFE Regulas 2.panta (a), (b), (c) un (h) punktā sniegtajam definējumam:

○ “Pilotprojekti” ir projekti, kuros tiek izmantota tehnika vai metode, kas nav izmantota vai testēta iepriekš vai citur, kas sniedz potenciālas vides vai klimata priekšrocības salīdzinājumā ar pašreizējo labāko praksi un ko pēc tam līdzīgās situācijās var izmantot plašākā mērogā.

○ “Demonstrācijas projekti” ir projekti, kas ievieš praksē, testē, vērtē un izplata tādas darbības, metodoloģijas vai pieejas, kas konkrētajā projekta kontekstā, piemēram, ģeogrāfiskā, ekoloģiskā vai sociāli ekonomiskā kontekstā, ir jaunas vai nezināmas un ko līdzīgos apstākļos var izmantot arī citur.

○ “Labākās prakses projekti” ir projekti, kuros izmantotas atbilstošas, izmaksu efektīvas un vismodernākās tehnikas, metodes un pieejas, ņemot vērā konkrēto projekta kontekstu.

○ “Informācijas, izpratnes un izplatīšanas projekti” ir projekti, kas vērsti uz atbalsta saziņu, informācijas izplatīšanu un izpratnes veicināšanu Vides apakšprogrammas jomās.

- projekts nav vērsts uz **pētniecību**² vai **lielas infrastruktūras būvniecību**. Uz šādiem projektiem neattiecas LIFE programma, tādēļ tie nav attiecināmi.

- projekts tiek īstenots Savienībā un/vai teritorijās, uz kurām attiecas Līgumi un atbilstoši tiesību aktu kopumi vai arī tas atbilst kādam no izņēmumiem, kas paredzēti LIFE Regulas 5. un 6.pantā un norādīti Pieteikumu iesniedzēju pamatnostādņēs 2016.gadam.

2. Projekta dalībnieku darbības spējas

Pieteikumu var noraidīt, tikai pamatojoties uz šī kritērija, ja ir skaidri pierādījumi, ka pieteikumu iesniedzējiem nav profesionālo kompetenču un kvalifikācijas, kas nepieciešamas projekta pabeigšanai. GIE projektos pieteikumu iesniedzējiem jābūt kompetencēm un kvalifikācijai attiecīgajos projektā ietvertajos jautājumos.

3. Konkrēti atlases kritēriji katrai LIFE prioritātes jomai

Šajā stadijā pieteikums tiek noraidīts, ja tas neatbilst visiem attiecīgajiem kritērijiem, kas tiek piemēroti šai prioritāšu jomai. Detalizētus aprakstu, izņēmumus katram no šiem kritērijiem lūdz skatīt attiecīgās LIFE prioritāšu jomas Pieteikumu iesniedzēju pamatnostādņēs 2016.gadam:

A. 1) Visiem LIFE Daba un bioloģiskā daudzveidība (NAT) pieteikumiem piemērojamie kritēriji:

1. Izmēģinājuma, demonstrācijas un labākās prakses projektiem dabas aizsardzības un bioloģiskās daudzveidības jomā pieteikumu budžeta daļa, kas piešķirta konkrētiem aizsardzības pasākumiem, veido vismaz **25%** (“konkrēts aizsardzības pasākums” šeit nozīmē jebkādu darbību, kas tiešā veidā uzlabo (vai palēnina/aptur/novērš apdraudējumu) pieteikumā iekļauto sugu, biotopu, ekosistēmu vai pakalpojumu aizsardzības statusu /ekoloģisko stāvokli).

---

² Pieteikumus saistībā ar pētniecību var ietvert attiecīgajās Apvārsnis 2020 programmās: <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/index.html>.

Iespējami ierobežoti izņēmumi, ievērojot konkrētās politikas vajadzības. Šī noteikuma izņēmumus lūdzu skatīt *Pieteikumu iesniedzēju pamatnostādņēs 2016.gadam – LIFE Daba un bioloģiskā daudzveidība*.

2. Vai projekts vērsts uz savvaļas sugu vai augu vai dzīvnieku šķirņu aizsardzību, jo mājas sugu un šķirņu aizsardzība nav attiecināma?

B. a) Tikai *LIFE Daba* pieteikumiem piemērojamie kritēriji:

1. Ieteiktie pasākumi vērsti uz ES Putnu un biotopu direktīvu mērķu īstenošanu un, konkrētāk, tie attiecas uz aizsardzības pasākumiem tādiem sugu un/vai biotopu veidiem, uz kuriem attiecas atbilstošie Putnu un biotopu direktīvu pielikumi;

C. a) Tikai *LIFE Bioloģiskā daudzveidība* pieteikumiem piemērojamie kritēriji:

1. Vai ieteiktie pasākumi, kas vērsti uz Paziņojuma “Mūsu dzīvības garantija, mūsu dabas kapitāls: ES bioloģiskās daudzveidības stratēģija līdz 2020. gadam (COM(2011) 244” 2. palīdz 5. mērķa izpildi, uzlabojot vai atjaunojot dabas bioloģisko daudzveidību vai ekosistēmas?

D. a) Visiem *LIFE Vide un resursu efektivitāte (ENV)* pieteikumiem piemērojamie kritēriji:

1. Pieteikuma demonstrācijas un/vai izmēģinājuma raksturam jābūt skaidri iezīmētam attiecīgajā eProposal B2 un/vai B3 veidlapā.

5. PIENĒMAMĪBAS UN IZSLĒGŠANAS POSMS

Visiem pieteikumiem, kas netika iepriekš noraidīti, tiek pārbaudīta atbilstība vispārīgajiem attiecināmības kritērijiem un pieņemamības un izslēgšanas kritērijiem (detalizētu jautājumu sarakstu skatīt šīs rokasgrāmatas 13. sadaļā) atbilstoši zemāk sniegtajam skaidrojumam:

1. Kur nepieciešams, zemāk norādītās parakstītās deklarācijas (veidlapas **A3, A4, A6** un **A8**) tiek augšupielādētas attiecīgajās eProposal sadaļās (norādes skatīt lietošanas rokasgrāmatā). Šo deklarāciju neiesniegšanas vai skaidras finanšu ieguldījuma nenorādīšanas (veidlapas **A3, A4 un A6**) gadījumā pieteikuma veidlapu var izslēgt no tālākas vērtēšanas. Parakstot veidlapas A3 un A4, arī tiek apliecināts, ka uz saņēmējiem neattiecas kāda no **Finanšu Regulas (Komisijas 2012.gada 25.oktobra Regula (EK, Euratom) Nr. 966/2012)** 106.panta (1) punktā un 107.pantā norādītajām situācijām.³

- Skenētajās un augšupielādētajās (eProposal) pieteikuma veidlapās **A3, A4** (tikai tad, ja ir viens vai vairāki saistītie saņēmēji) un **A6** (tikai tad, ja ir viens vai vairāki līdzfinansētāji) ir skaidri norādīti paraksti un datumi, paraksttiesīgās personas statuss un pilns vārds. Ja līdzfinansētāja saistību statuss šajā stadijā ir “nav pilnībā apstiprināts”, deklarācijā jāizskaidro saistību pašreizējais statuss.

---

³ O.J. L298, 26.10.2012.

- Pieteikumiem, kas iesniegti programmā *LIFE Daba un bioloģiskā daudzveidība*, ja nepieciešams (skatīt Pieteikumu vadlīnijas), jāiesniedz aizpildīta un augšupielādēta (eProposal) pieteikuma veidlapa **A8** ar parakstu un datumu no kompetentas dalībvalsts dabas aizsardzības iestādes, kurā pieteikums tiek iesniegts (un, starptautisku pieteikumu gadījumā – no visām līdzdalības dalībvalstīm).

2. Veidlapa B1 (Projekta kopsavilkuma apraksts) aizpildīta angļu valodā.

3. Koordinējošais saņēmējs ir juridiski reģistrēts ES.

Gadījumā, ja LIFE pieteikumi pilnībā neatbilst visiem iepriekšminētajiem kritērijiem (piemēram, trūkst obligātie paraksti / parakstu datumi), Līgumslēdzēja iestāde vispirms ar eProposal koordinējošajam saņēmējam nosūtīs ziņu, norādot trūkstošās veidlapas.

Koordinējošajam saņēmējam atbildes sniegšanai un trūkstošo vai neaizpildīto dokumentu un veidlapu iesniegšanai eProposal būs **5 darba dienas**. Ārkārtas apstākļos Līgumslēdzēja iestāde termiņu var pagarināt.

Šī procesa noslēgumā visi LIFE pieteikumi, kas pilnībā neatbilst visiem iepriekšminētajiem kritērijiem, tiek pasludināti par *nepieņemamiem* un izslēgti no visiem tālākajiem vērtējumiem.

6. FINANŠU ATLASĒS POSMS

Visiem pieteikumiem, kas netika iepriekš noraidīti, tiek pārbaudīta atbilstība finanšu atlasē kritērijiem. Pieteikumi, kas neatbilst vienam vai vairākiem zemāk dotajiem finanšu atlasē kritērijiem, tiek pasludināti par neatlasītiem.

Solis A:

Visiem pieteikumu iesniedzējiem (koordinējošajiem saņēmējiem), kas nav publisko tiesību subjekti, kā pielikumi pieteikumiem jāpievieno pierādījumi atbilstībai Finanšu Regulas (2012.gada 29.oktobra Komisijas Regula (EK, Euratom) Nr. 1268/2012) piemērošanas noteikumu 202.pantā iekļautajam finanšu atlasē kritērijam, proti, ka “pieteikuma iesniedzējam ir stabili un pietiekami finansēšanas resursi, lai saglabātu darbību visā laika posmā, kad tā tiek veikta”. Tādēļ koordinējošajiem saņēmējiem, kas nav publisko tiesību subjekti, kā LIFE pieteikuma pielikumi jāiesniedz šādi administratīvie un finanšu dokumenti. Jāņem vērā, ka šos pielikumus Līgumslēdzēja iestāde pieprasīs neatkarīgi no tā, vai tie saskaņā ar koordinējošā saņēmēja dalībvalsts nacionālajiem tiesību aktiem attiecīgā veida organizācijai ir obligāti vai nē:

A. “LIFE vienkāršotais finanšu pārskats”, ko iesniedz kopā ar LIFE pieteikuma dokumentāciju, jāaizpilda un jāpievieno kā pieteikuma pielikums (jāaugšupielādē) Excel faila formā.

B. Visjaunākā bilance, peļņas un zaudējumu aprēķins. Šis dokuments jāpievieno LIFE pieteikumam kā skenēts pdf fails, kas izdrukājams A4 papīra formātā. Ja pieteikuma

iesniedzējam vēl nav bilances, peļņas un zaudējumu aprēķina, jo organizācija tikai nesen izveidota, tam jāiesniedz vadības/biznesa plāns (vismaz turpmākajiem 12 mēnešiem) un finanšu dati, kas sagatavoti saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos noteiktajiem standartiem.

C. Ja pieteikumā pieprasītais kopējais ES ieguldījums pārsniedz EUR 750 000, tiek iesniegts apstiprināta ārējā revidenta sagatavots revīzijas ziņojums. Šajā ziņojumā tiek apstiprināts pēdējā pieejamā finanšu gada finanšu pārskats. Šo dokumentu var sagatavot tikai profesionāli kvalificēts, no pieteikuma iesniedzēja organizācijas neatkarīgs revidents. Par neatkarīgu grāmatvedības dokumentu revīzijas veikšanu atbildīgajām personām jābūt iekļautām attiecīgo dalībvalstu apstiprinātos revidentu sarakstos, apliecinot, ka šīm personām atļauts veikt tiesību aktos noteiktās grāmatvedības dokumentu revīzijas.

Iepriekšminētā revīzija jāveic saskaņā ar Starptautiskajiem revīzijas standartiem un Ētikas kodeksiem.

Revīzijas dokuments jāpievieno kā pielikums LIFE pieteikumam skenēta .pdf faila formā, kas izdrukājams A4 papīra formātā. Gadījumā, ja organizācija ir no jauna izveidota, iesniegtajam revidenta apliecinājumam jābūt balstītam uz vadības/biznesa plānu, kurā norādīti finanšu dati saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem.

Pieteikuma iesniedzējam (koordinējošajam saņēmējam), kas sevi pasludinājis par publisko tiesību subjektu (pieteikuma veidlapā A2), jāiesniedz finanšu pielikums “Publisko tiesību subjekta deklarācija”, kas ir pilnībā aizpildīta, ar parakstu un datumu. Šis pielikums pieejams kā atsevišķs LIFE dokumentācijas word fails.

Gadījumā, ja LIFE pieteikumos trūkst viens vai vairāki obligātie finanšu pielikumi, Līgumslēdzēja iestāde vispirms pa eProposal koordinējošajam saņēmējam nosūtīs ziņu, norādot trūkstošos pielikumus.

Līgumslēdzēja iestāde arī izmantos šo laiku, lai pieprasītu finanšu pielikumus un/vai attaisnojuma dokumentāciju gadījumos, ja būs radušās šaubas par jebkura publisko tiesību subjekta statusu.

Koordinējošajam saņēmējam atbildes sniegšanai un trūkstošo vai neaizpildīto pielikumu iesniegšanai pa eProposal būs 5 darba dienas. Ārkārtas apstākļos Līgumslēdzēja iestāde termiņu var pagarināt.

Šī procesa noslēgumā visi LIFE pieteikumi, kas pilnībā neatbilst visiem iepriekšminētajiem kritērijiem, tiek pasludināti par nepieņemamiem un izslēgti no visiem tālākajiem vērtējumiem.

Solis B:

Finanšu pārbaudes mērķis ir pārliecināties, ka: *“Pieteikuma iesniedzējam jābūt stabiliem un pietiekamiem finansēšanas resursiem, lai saglabātu savu darbību visā laika posmā, kad tā tiek veikta ... un lai piedalītos tās finansēšanā.”*

Līgumslēdzēja iestāde izmantos visu tās rīcībā esošo informāciju, lai novērtētu, vai pieteikuma iesniedzējs un saistītie saņēmēji atbilst atlases un izslēgšanas kritērijiem. Pamatojoties uz Finanšu Regulas⁴ piemērošanas noteikumu 202. pantu, pieteikums tiks noraidīts, ja vērtētajam būs nopietni pierādījumi, kas liecinās, ka pieteikuma iesniedzējs atbilst kādai no tālāk minētajām situācijām:

- ja nav pieejama informācija, kas norāda, ka koordinējošais saņēmējs un/vai kāds no tā saistītajiem saņēmējiem, pretēji izslēgšanas deklarācijai, atbilst kādai no Finanšu Regulas⁵ 106. panta (1) punktā un 107. pantā norādītajām situācijām;
- revīzijas rezultāti, ko veic Eiropas Savienības institūcijas attiecībā uz koordinējošo saņēmēju un/vai kādu no tā saistītajiem saņēmējiem, skaidri apliecinājuši to nespēju atbilst administratīvajiem noteikumiem, kas reglamentē Eiropas Savienības dotācijas, sevišķi tās, kas attiecas uz LIFE;
- koordinējošajam saņēmējam pieteikuma iesniegšanas brīdī ir nesamaksāts parāds Līgumslēdzējai iestādei. Līgumslēdzējai iestāde šādu novērtējumu veiks, pamatojoties uz tās “agrās atklāšanas un izslēgšanas sistēmu”.

Privātajām komerciālajām organizācijām un privātajām nekomerciālajām organizācijām:

- revidenta ziņojums vai revidenta apliecināta bilance, peļņas un zaudējumu aprēķins, kas iesniegts reizē ar projekta pieteikumu, nav nodrošinājis “nekvalificētu atzinumu” par koordinējošā saņēmēja finansiālo dzīvotspēju⁶;
- balstoties uz finansiālās dzīvotspējas pārbaudi, tiek izdarīts secinājums, ka koordinējošajam saņēmējam ierosinātajā projekta īstenošanas periodā nav pietiekamu finansiālo spēju segt savu līdzfinansējuma daļu;
- balstoties uz finansiālās dzīvotspējas pārbaudi, tiek izdarīts secinājums, ka koordinējošajam saņēmējam ierosinātajā projekta īstenošanas periodā nav spēju pārvaldīt pieteikuma budžeta ietvaros piešķirtās finanšu summas.

Koordinējošā saņēmēja finansiālā dzīvotspēja un tā spējas pārvaldīt lielas ES dotācijas novērtē, pamatojoties uz sniegto finanšu informāciju.

---

⁴ Komisijas 2012.gada 29.oktobra deleģētā Regula (ES) Nr. 1268/2012 par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, piemērošanas noteikumiem, OJEU L362, 31.12.2012, 1.p.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 25.oktobra Regula (ES, EURATOM) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam un ar ko tiek atcelta Padomes Regula (EK, Euratom) Nr. 1605/2002, OJEU L 298, 25.12.2012, 1.p.

⁶ t.i., paziņojums, ka revidents veicis uzdevumu saskaņā ar vispārpieņemtajiem revīzijas standartiem un bez ierobežojumiem attiecībā uz nepieciešamā darba apjomu, lai sniegtu savu atzinumu, ka revidētie finanšu pārskati sagatavoti atbilstoši attiecīgajiem vai vispārpieņemtajiem grāmatvedības principiem un ka tie sniedz patiesu un skaidru priekšstatu par organizācijas finansiālo situāciju un pasākuma rezultātiem.

Finansiālās dzīvotspējas pārbaude tiks izmantota arī, lai novērtētu, vai būs nepieciešama finanšu garantija, lai pilnībā vai daļēji nosegtu projekta ES priekšfinansējuma maksājumu. Konkrēti, finanšu garantija vienmēr tiks pieprasīta šādos gadījumos:

1) Pieteikumiem, ko iesniegušas **privātas komerciālās organizācijas**, ja tie atbilst mazāk nekā diviem no turpmāk norādītajiem kritērijiem:

1. attiecība “kopējā pieprasītā dotācijas summa dalīta ar projekta gadu skaitu” / “akcionāru pašu kapitāls” ir mazāka par 1
2. attiecība “apgrozāmie līdzekļi” / “īstermiņa saistības” ir lielāka par 1
3. attiecība “kopējā parādu summa” / “kopējā aktīvu summa” ir mazāka par 0,8
4. pasākuma peļņa ir pozitīva

2) Pieteikumiem, ko iesniegušas **privātas nekomerciālās organizācijas (NVO)**, ja tie neatbilst nevienam no turpmāk norādītajiem trim kritērijiem:

1. attiecība “kopējā pieprasītā dotācijas summa dalīta ar projekta gadu skaitu” / “subsīdijas” ir mazāka par 1
2. attiecība “apgrozāmie līdzekļi” / “īstermiņa saistības” ir lielāka par 1
3. attiecība “kopējā parādu summa” / “kopējā aktīvu summa” ir mazāka par 0,8

Pieteikumi no privātas komerciālās organizācijas vai privātās nekomerciālās organizācijas tiks noraidīti, ja tie neatbilst nevienam no kritērijiem un ja attiecības ievērojami atšķirsies no iepriekš norādītajām robežvērtībām.

7. PIETEIKUMU SAGATAVOŠANĀS SARAKSTA NOTEIKŠANA, KAS TIKS PĀRCELTI UZ PĀRSKATĪŠANAS POSMU

Pēc piešķiršanas posma slēdziena Līgumslēdzēja iestāde sastādīs garo pieteikumu sagatavošanās sarakstu, kurā būs iekļauti 130% no pieejamā budžeta. Saraksts tiks sadalīts apakšvienībās katrai prioritārajai jomai NAT, ENV un GIE. Katrs apakšvienības saraksts tiks veidots balstoties uz budžeta sadalījumu katrai prioritārajai jomai, kā tas paredzēts pēc Komisijas lēmuma par LIFE programmas 2016. gada finansējumu.

Ja projekta pieteikumi, kas ir iekļauti šajos apakšvienības sarakstos, neizmantos pilnībā kādas apakšprogrammas iedalīto budžetu, tad šo finansējumu ir iespējams pārcelt uz citu apakšprogrammu, kur tas ir nepieciešams.

Pieteikumi tiks sadalīti pēc kopējā punktu skaita un prioritāro rādītāju secībā, ņemot vērā šādus LIFE Regulā ietvertos nosacījumus:

A. “Vismaz 55% no budžeta resursiem, kas piešķirti pasākuma dotāciju atbalstītiem projektiem saskaņā ar Vides apakšprogrammu, tiek ieguldīti projektos, kas atbalsta dabas un bioloģiskās daudzveidības aizsardzību”. (9.panta (3) punkts).

B. “Komisija pirmās daudzgadu darba programmas laikā nodrošina ģeogrāfisko līdzsvaru projektiem, kas nav integrētie projekti un iesniegti Vides apakšprogrammā, proporcionāli sadalot līdzekļus starp visām dalībvalstīm atbilstoši orientējošajam finansējuma sadalījumam pa valstīm, kas noteikts saskaņā ar I pielikumā noteiktajiem kritērijiem. Ja orientējošais finansējuma

sadalījums pa valstīm nav piemērojams, projekti tiks atlasīti tikai pēc to nopelniem.” (19. panta (4)punkts)⁷

C. “Komisija īpašu uzmanību pievērš transnacionāliem projektiem, ja transnacionāla sadarbība ir būtiska, lai nodrošinātu vides aizsardzības un klimata mērķu sasniegšanu, un cenšas nodrošināt to, ka vismaz 15 % no projektiem paredzētajiem budžeta resursiem piešķir transnacionāliem projektiem. Komisija izskata finansējuma piešķiršanas iespēju transnacionāliem projektiem pat gadījumos, ja pārsniegts orientējošais bilances sadalījums vienā vai vairākās dalībvalstīs, kas piedalās šajos transnacionālajos projektos”. (19. panta (7)punkts)

Zemāk dotajā tabulā veikts orientējošais finansējuma sadalījums pa valstīm (eiro) uz katru dalībvalsti par laiku no 2014.-2017.gadam. **Orientējošais finansējuma sadalījums pa valstīm četriem gadiem** aprēķināts, izmantojot procentuālās daļas, kas noteiktas LIFE daudzgadu darba programmā 2014.-2017.gadam un paredzamo budžetu 2014.-2017.gadam. Šeit netiek ņemts vērā 2015. gada uzsaukums. Jaunākās izmaiņas nacionālajā finansējuma sadalījumā tiks publicētas LIFE tīmekļa vietnē pirms šī uzsaukuma beigām:

Dalībvalsts	Piešķirtā summa 2014.-2017.gadam (EUR)	Izmantotā summa 2014. gadā	Balanss pēc 2014. gada
Austrija	14 794 402	7 411 266	7 383 136
Beļģija	16 450 424	5 034 878	11 415 546
Bulgārija	24 332 993	6 306 480	18 026 513
Kipra	10 607 005	713 871	9 893 134
Čehija	16 258 612	583 179	15 675 433
Vācija	86 692 353	9 515 337	77 177 016
Dānija	12 892 175	9 991 032	2 901 143
Igaunija	9 577 921	3 164 777	6 413 144
Grieķija	26 195 332	5 980 946	20 214 386
Spānija	74 765 085	26 359 262	48 405 823
Somija	19 587 370	58 407	19 528 963
Francija	78 519 640	12 534 528	65 985 112
Horvātija	20 219 269	3 025 381	17 193 888
Ungārija	19 378 112	1 130 593	18 247 519
Īrija	11 458 751	4 442 723	7 016 028
Itālija	67 633 582	24 728 410	42 905 172

⁷ Lūdzu ņemiet arī vērā, ka “Ja līdzfinansējuma summa, kas nepieciešama tādu projektu finansēšanai, kas nav dalībvalsts iesniegti integrētie projekti un kas atlases procedūras noslēgumā iekļauti Komisijas sarakstā, ir mazāka nekā orientējošajā finansējuma sadalījumā attiecīgajai valstij norādītā, Komisija, ievērojot 1. un 2. punktā aprakstītos nosacījumus, izmanto orientējošā finansējuma sadalījuma pa valstīm bilanci, lai līdzfinansētu citu dalībvalstu iesniegtos projektus,

⁷ Lūdzu ņemiet arī vērā, ka “Ja līdzfinansējuma summa, kas nepieciešama tādu projektu finansēšanai, kas nav dalībvalsts iesniegti integrētie projekti un kas atlases procedūras noslēgumā iekļauti Komisijas sarakstā, ir mazāka nekā orientējošajā finansējuma sadalījumā attiecīgajai valstij norādītā, Komisija, ievērojot 1. un 2.punktā aprakstītos nosacījumus, izmanto orientējošā finansējuma sadalījuma pa valstīm bilanci, lai līdzfinansētu citu dalībvalstu iesniegtos projektus, izņemot projektus aizjūras zemju teritorijās (AZT), kas sniedz vislielāko ieguldījumu 3.pantā norādīto vispārīgo mērķu sasniegšanai.” (19.panta (6) punkts)

izņemot projektus aizjūras zemju teritorijās (AZT), kas sniedz vislielāko ieguldījumu 3.pantā norādīto vispārīgo mērķu sasniegšanai.” (19. panta (6) punkts)

Lietuva	8 161 876	1 352 535	6 809 341
Luksemburga	8 410 108	0	8 410 108
Latvija	7 698 323	1 562 412	6 135 912
Malta	7 174 698	985 961	6 188 737
Nīderlande	23 578 781	6 631 603	16 947 178
Polija	51 048 570	3 120 729	47 927 841
Portugāle	20 085 627	8 851 127	11 234 500
Rumānija	34 386 660	1 343 367	33 043 293
Zviedrija	24 846 796	4 155 292	20 691 504
Slovēnija	14 838 061	4 579 143	10 258 918
Slovākija	17 231 744	3 228 027	14 003 717
Apvienotā Karaliste	74 254 393	21 779 562	52 474 831
KOPĒJĀ SUMMA	801 078 662	178 570 826	622 507 836

Nosakot gala sadalījumus, kas pieejami “tradicionālajiem” projektiem, Līgumslēdzēja iestāde ņems vērā dotācijas, kas jau piešķirtas Sagatavošanas, Tehniskās palīdzības un Spēju veidošanas projektiem.

Lai sastādītu pieteikumu **“garo sagatavošanās sarakstu”** saskaņā ar LIFE Vides apakšprogrammu, tiks piemēroti šādi papildu noteikumi:

- Jebkurš pieteikums, kas atbalsta tieši dabas aizsardzības un bioloģiskās daudzveidības mērķus saskaņā ar prioritāro jomu Daba un bioloģiskā daudzveidība un Vides pārvaldība un informācija, tiks ņemts vērā 55% robežvērtība “dabai un bioloģiskajai daudzveidībai”, ieskaitot jebkuru pieteikumu, kas iekļauts LIFE programmā Vides pārvaldība un informācija, kas primāri būtu vērsts uz dabas vai bioloģiskās daudzveidības jautājumu. Šie pieteikumi tiks apzīmēti kā “Dabas” pieteikumi.
- Katram pieteikumam, kam tiks piešķirts ES finanšu ieguldījums, pieteikumā jābūt skaidri identificējamai dalībvalstij. Lai uzskaitītu finansējuma sadalījumu pa valstīm, ES finansiālais ieguldījums katram saņēmējam tiek pieskaitīts tā valstij.
- Kā paredzēts LIFE regulā, transnacionālais pieteikums, kurā vismaz viena projekta sadarbības dalībvalsts vēl nav iztērējusi tai atvēlēto orientējoši iedalīto finansējumu, NETIKS izslēgta no kvalitātes vērtēšanas.

Tādu pieteikumu gadījumos, kad sarakstā ir vienāds punktu skaits, prioritāte tiks piešķirta pieteikumiem, kuriem ir visaugstākais pieprasītais Eiropas Savienības ieguldījums.

8. LĒMUMS PAR PIEŠKIRŠANU UN LIFE KOMITEJAS INFORMĒŠANA

Pēc formāla Līgumslēdzējas iestādes veikta atlases rezultātu apstiprinājuma (lēmums par piešķiršanu) pieteikumu iesniedzējus oficiāli informēs par to iesniegto pieteikumu novērtējuma rezultātiem un, noraidīšanas gadījumā, par noraidīšanas iemesliem. Par rezultātiem tiks informēta arī LIFE komiteja.

Garajā sagatavošanās sarakstā iekļautie pieteikumi, kurā norādīta maksimāla 100% pieejamā budžeta summa (piešķiršanas saraksts), pēc tam tiks ievirzīti pārskatīšanas posmā.

9. PĀRSKATĪŠANAS POSMS

Pārskatīšanas posma mērķis ir precizēt saistībā ar piešķiršanas sarakstā iekļautajiem pieteikumiem visus neatrisinātos jautājumus saistībā ar atsevišķu darbību iespējamību, izmaksu efektivitāti un attiecināmību, atbilstību LIFE Regulai un LIFE Tipveida dotāciju līguma vispārīgajiem nosacījumiem.

Pārskatīšanas posma laikā Līgumslēdzēja iestāde var lūgt pieteikuma iesniedzēju sniegt sīkāku informāciju par konkrētiem pieteikuma aspektiem un/vai ieviest sākotnējā pieteikumā izmaiņas vai uzlabojumus. Koordinējošo saņēmēju var arī lūgt izņemt noteiktas darbības un/vai samazināt projekta budžetu, ES finanšu ieguldījumu un/vai projekta ES līdzfinansējuma likmi.

Pieteikuma iesniedzējam atbilžu sniegšanai uz jautājumiem būs 15 **kalendārās dienas** laika.

Līgumslēdzēja iestāde nosūtīs koordinējošajam saņēmējam visus pārskatīšanas jautājumus un norādes, izmantojot eProposal (skatīt arī norādes par eProposal pastkastēs izmantošanu eProposal tīmekļa vietnē).

Pieteikumu iesniedzēji neievieš savos pieteikumos citas izmaiņas, kā tikai tās, ko pieprasījusi Līgumslēdzēja iestāde.

Šeit jāņem vērā, ka pieteikuma iesniedzējam nosūtītā pārskatīšanas vēstule ar jautājumiem vai pieprasījumiem veikt pieteikuma izmaiņas, nenosaka Līgumslēdzēja iestādei nekādas saistības noteikti finansēt attiecīgo pieteikumu. Turklāt, pamatojoties uz saņemtajām atbildēm, Līgumslēdzēja iestādei aizvien saglabājas tiesības pieņemt lēmumu samazināt projekta budžetu vai pat izslēgt projektu no finansēšanas.

Sagaidāms, ka līdz pārskatīšanas posma beigām visi saglabātie projekti būs pilnībā saskaņoti un atbilstoši visām LIFE Regulas tehniskajām un finanšu prasībām un dotāciju līgumam. Pieteikuma iesniedzējam, kurš veiksmīgi pabeidzis pārskatīšanas procesu, tiks lūgts iesniegt **pilnībā visus apstiprinājuma dokumentus** no saistītajiem saņēmējiem/līdzfinansētājiem ar visiem oriģinālajiem parakstiem un zīmogiem uz attiecīgajām veidlapām un pielikumiem.

Pieteikumu iesniedzēji nedrīkst pārskatītajā pieteikumā ieviest nekādas izmaiņas pēc pārskatīšanas posma noslēguma, ja vien to nelūdz Līgumslēdzēja iestāde.

10. PIETEIKUMU IZMANTOŠANA GARAJĀ SAGATAVOŠANĀS SARAĶSTĀ, KAS APTVER PAPILDU 30% VIRS 100% PIEEJAMĀ BUDŽETA

Pārskatīšanas procesa rezultātā vai viena vai vairāku pieteikumu izslēgšanas dēļ no sākotnējā piešķiršanas saraksta LIFE līdzfinansēšanas budžets var kļūt pieejams projekta pieteikumiem, kas sākotnēji atradās garajā sagatavošanās sarakstā un ieņemot 30% daļu virs maksimālās 100% likmes no pieejamā budžeta.

Šādā gadījumā tiks pieņemts jauns lēmums par piešķiršanu, iekļaujot sarakstā finansējamos pieteikumus. Šie pieteikumi tiks identificēti novērtējuma secībā un pēc to atbilstības 55% LIFE līdzfinansējuma atzīmei pieteikumiem, kas atzīmēti kā "Daba". Tas nozīmē, ka gadījumā, ja pārskatīšanas procesa vai izslēgšanas rezultātā radušos samazinājumu rezultātā kopējais ikgadējais LIFE līdzfinansējums tiek samazināts zem 55%, atlasāmais pieteikums(-i) būs tas pieteikums(-i), kas atzīmēts(-i) kā "Daba", līdz brīdim, kad sasniegta obligātā 55% atzīme.

Pēc tam atlasītie pieteikumi tiks ievadīti pārskatīšanas procesā, lai nodrošinātu pilnīgu to atbilstību ar LIFE līdzfinansēšanas nosacījumiem.

Šo procesu var veikt vairākās reizes, lai pilnībā izmantotu pieejamo LIFE gada budžetu.

11. FINANSĒJAMO PROJEKTU GALA SARAKSTS UN REZERVES SARAKSTS

Pēc pārskatīšanas posma tiek sastādīts veiksmīgo projektu gala saraksts pieejamā budžeta ietvaros un visaugstāk novērtēto projektu rezerves saraksts.

12. DOTĀCIJU LĪGUMU PARAKSTĪŠANA

Līgumslēdzēja iestāde sagatavos dotāciju līgumu, ko parakstīs Koordinējošais saņēmējs un Līgumslēdzēja iestāde.

13. DETALIZĒTAS VIDES PIETEIKUMU NOVĒRTĒŠANAS FORMAS

Sākuma posms*

Sākuma kritēriji	
1. Vai pieteikums iesniegts, izmantojot eProposal rīku noteiktajā termiņā?	Jā / Nē
2. Vai izmantotas atbilstošas LIFE 2016 pieteikuma formas eProposal rīkā?	Jā / Nē

* Sākuma pārbaude tiks veikta, izmantojot eProposal, nevis ESAP.

Piešķiršanas posms⁸

1. Tehniskā saskaņotība un kvalitāte
Izvērtējot šo kritēriju, jāņem vērā šādi punkti:
1. Vai atbilstoši aprakstīts pirmsizpētes konteksts (problēmas un draudi, sagatavošanas darbību statuss, ieskaitot iepriekšējo testēšanu / pētniecību, pilnvarojumus, atļaujas utt.)?
2. Vai ir skaidra loģiska saikne starp draudiem/problēmām, mērķiem, Vai ierosinātie pasākumi vērsti uz plānotajiem rezultātiem?
3. Vai darbības skaidri nosaka, kā, kad, kur (ja nepieciešams, ar kartēm), kādēļ un kas tās veiks?
4. Gadījumā, ja pieteikumā paredzēta zemes iegāde, cik lielā mērā pieteikuma iesniedzējs ņēmis vērā LIFE pieteikumu iesniedzēju pamatnostādņēs minētos tehniskos zemes iegādes kritērijus? Turklāt, zemes iegādes, ilgtermiņa zemes nomas un vienreizējas kompensācijas maksājumu gadījumā: vai pievienota kompetentas iestādes vai reģistrēta notāra vēstule, apstiprinot, ka cena par hektāru nepārsniedz vidējo hektāra cenu šāda veida zemei šādā vietā?
5. Vai paredzamie projekta rezultāti ir atbilstoši aprakstīti un vai noteikts to apjoms (piemēram, ietekme uz vidi, ieviešanas ietekme) gan galveno rādītāju tabulās, gan pieteikuma tekstā? Vai iekļauti rādītāji projekta īstenošanas progresa novērtēšanai? Vai paredzēta projekta ietekmes <u>un</u> projekta īstenošanas progresa novērošana?
6. Vai projekta pasākumi un vadības struktūras ir labi organizētas un vai tās kontrolē koordinējošais saņēmējs? Vai pareizai projekta īstenošanai ieteikts izmantot nepieciešamos līdzekļus (aprīkojums, personāls utt.)?
7. Vai partnerība ir projekta mērķiem un pasākumiem atbilstoša / pietiekama / kompetenta / saskanīga?
8. Vai nodevumi/projekta gala produkti, materiāli, laika atskaites punkti un plānotais laiks ir visaptveroši, reālistiski un saskanīgi ar paredzamajiem rezultātiem? Konkrēti – vai pienācīgi ņemts vērā sagatavošanās darbību un atļauju saņemšanas procedūru ilgums, nelabvēlīgi laika apstākļi utt.? Vai paredzēti īstenošanas riski un neparedzēti pasākumi? Vai pareizi novērtētas potenciālās grūtības (darbību iespējamība, potenciālie riski utt.) un vai veikta pietiekama sagatavošanās, lai tos novērstu, piemēram, iepriekš konsultējoties ar iesaistītajām pusēm, sastādot plānu ārkārtas situācijām utt.? Vai pirms projekta īstenošanas nepieciešamas vēl kādas atļaujas, pilnvarojumi vai ietekmes uz vidi novērtējumi vai arī tie jau ir pieejami?
9. Vai izstrādāta reālistiska stratēģija un rīcības plāns, lai nodrošinātu, ka projekta rezultāti tiks vidējā/ilgtermiņā uzturēti vai uzlaboti un pasākumi turpināsies? Vai pēc projekta beigām paredzēti pasākumi šādu aktivitāšu finansēšanai? Vai projekts paredz pēc tā beigām kādus ietaupījumus un/vai ieņēmumus, kas rastos no projekta aktivitātēm, izstrādātajām metodoloģijām, tehnoloģijām utt., un/vai risinājumiem un sasniegtajiem rezultātiem?

⁸ Lūdzu, ņemiet vērā, ka zemāk dotais jautājumu saraksts ir indikatīvs un nav pilnīgs. Atsauces teksts piešķiršanas kritērijiem jāatstāj tās, kā iekļauts šī dokumenta 4.sadaļā.

10. Cik lielā mērā projekta pieteikumā ir iekļautas komunikācijas, pieredzes apmaiņas, tīklošanas un izplatīšanas aktivitātes? Vai aptvertas visas obligātās saziņas prasības? Vai šīs darbības ir atbilstošas un pienācīgi izplānotas, lai nodrošinātu saziņu un informācijas izplatīšanu attiecībā uz rezultātiem un gūtajām atziņām, lai nodrošinātu projekta rezultātu izmantošanas ilgtspējību?

2. Finanšu saskanība un kvalitāte

Izvērtējot šo kritēriju, jāņem vērā sekojoši punkti:

1. Vai budžets ir pamatots un saskanīgs un vai izmaksas ir atbilstošas pasākumiem un izmantošanai ieteiktajiem līdzekļiem?

2. Vai projekts ir izmaksu efektīvs un vai tas nodrošina labu cenas un vērtības attiecību?

Konkrēti: Vai vispārējās investīcijas pēc sagaidāmajiem rezultātiem ir attaisnojošas? Vai pieteikums norāda, ka pieteikuma sagatavošanas laikā ir tikuši apsvērti citi ES finansēšanas resursi? Vai pastāv risks, ka daļa no šiem pasākumiem ir obligāti kompensācijas pasākumi citiem projektiem (Biotopu Direktīvas 6.pants) vai ka daļa līdzfinansējuma varētu būt no obligātajiem kompensācijas maksājumiem no citiem projektiem (Biotopu Direktīvas 6.pants)?

3. Vai visu kategoriju izmaksas (tiešās personāla izmaksas; ceļa un uzturēšanās izmaksas; izmaksas par uzdevumu nodošanu apakšuzņēmējiem (sauktas arī "ārējās palīdzības izmaksas"); ilglietojuma preču izmaksas: infrastruktūras un aprīkojuma (nolietojuma) izmaksas, prototipa izmaksas; izmaksas par zemes iegādi/zemes ilgtermiņa nomu/vienreizējām kompensācijām par zemes izmantošanas tiesībām; patēriņa preču izmaksas un citas izmaksas) ir saprātīgas, pietiekami aprakstītas, pareizi sadalītas un atbilstošas noteikumiem un principiem, kas paredzēti LIFE Pieteikumu iesniedzēju pamatnostādņēs, Tipveida LIFE dotāciju līgumā (konkrēti tā I pielikumā – Vispārīgie nosacījumi un X pielikumā – Finanšu un administratīvās pamatnostādnes) un LIFE Regulā (t.i., nav attiecināmas)?

Konkrēti: vai par izmaksām tiks rīkots konkurss, kad vien tas ir prasīts un/vai iespējams? Vai izmaksas ir saprātīgas attiecībā uz nacionālo tiesību aktu nosacījumiem? Vai projekta vadības izmaksas ir saprātīgas, ņemot vērā projekta lielumu un ambīcijas?

4. Vai paredzētais līdzfinansējums ir atbilstošs maksimālajiem līdzfinansēšanas rādītājiem un vai budžeta piešķirtie līdzekļi visiem saņēmējiem ir pamatoti?

5. Konkrēti punkti:

5.1. Tiešās personāla izmaksas: civildienesta ierēdņu algu izmaksu gadījumos – vai ievērots "+2%" noteikums?

5.2. Ārējās palīdzības izmaksas: Ja izmaksas par ārējo palīdzību pārsniedz 35% no kopējā projekta budžeta, vai ir sniegts atbilstošs skaidrojums, lai pamatotu tik augstu apakšuzņēmējiem paredzētu izdevumu līmeni?

3. ES pievienotā vērtība: ieguldījuma apjoms un kvalitāte konkrētos abu LIFE Vides apakšprogrammas prioritāro jomu mērķos

Novērtējot šo kritēriju, jāņem vērā šādi punkti:

1. Cik lielā mērā pieteikums sniedz ieguldījumu konkrētos prioritārās jomas mērķos, kā aprakstīts 10., 11. un 12.pantā, un tematiskajā prioritātē, kas noteikta III pielikumā un uz kuru vērsts projekts? Cik lielā mērā tas sniedz ieguldījumu vienā vai vairākos konkrētos abu LIFE apakšprogrammu papildu prioritāro jomu mērķos, kā aprakstīts LIFE Regulas 10., 11. un 12.pantā (par LIFE Vides apakšprogrammu) un 14., 15. un 16.pantā (par LIFE Klimata pasākumu apakšprogrammu) papildu tematiskajai prioritātei, uz kuru pamatā vērsts projekts?

2. Cik lielā mērā pieteikums sniedz ieguldījumu Eiropas Savienības vides politikas un konkrēto tematisko prioritāti, uz kuru projekts vērsts, tiesību aktu īstenošanā, atjaunināšanā un attīstībā?

Cik lielā mērā projekts nodrošina skaidru un būtisku ietekmi, attiecīgajā gadījumā dzīves cikla pieejas ietvaros, uz vidi un resursu efektivitāti, dabu un bioloģisko daudzveidību, un/vai pārvaldības un informācijas problēmu, uz kuru pamatā vērsts projekts?

4. Ieguldījums projekta tēmās

Izvērtējot šo kritēriju, jāņem vērā šādi punkti:

1. "NAT" un "GIE" prioritārās jomas: Vai projekts skaidri un pilnībā atbilst vienai vai, maksimums, divām projekta tēmām izvēlētajā prioritāšu jomā? Vai projekta pamata pasākumi skaidri vērsti uz vismaz vienu no projekta mērķa tēmām?
2. "ENV" prioritārās jomas: Vai projekts skaidri un pilnībā atbilst vienai vai, maksimums, divām projekta tēmām izvēlētajā prioritāšu jomā? Vai projekta pamata pasākumi skaidri vērsti uz vismaz vienu no projekta mērķa tēmām? Ja jā, vai projekts ir izmēģinājuma projekts (t.i., vai tajā tiek pielietota tehnika vai metode, kas nav pielietota vai testēta iepriekš arī citur pasaulē?) vai demonstrējums Savienības mērogā (t.i., vai ar to ievieš praksē, testē, vērtē un izplata darbības, metodoloģijas vai pieejas, kas ir Savienības mērogā jaunas vai nezināmas pretēji tām, kas demonstrētas attiecīgajā projekta kontekstā, piemēram, ģeogrāfiskā, ekoloģiskā, sociāli ekonomiskā kontekstā)? Vai ir sniegts skaidrs pamatojums tam, ka pasākumi, metodoloģijas vai pieejas pasaules vai Eiropas Savienības mērogā nav izmantotas vai testētas iepriekš (piemēram, atsaucoties uz pētījumu vai meklējumiem internetā par iepriekšēju izmantošanu vai projektā izmantojamo pasākumu, metodoloģiju vai pieeju testēšanu)?
5. ES pievienotā vērtība: daudzfunkcionalitāte, sinerģija un integrācija Novērtējot šo kritēriju, jāņem vērā šādi punkti:
1. Cik lielā mērā projekts, koncentrējoties uz vienu jomu, ietver daudzfunkcionalitātes nodrošināšanas mehānismu? Vai paredzēti pasākumi sekot līdzī un, kur iespējams, uzlabot saistītās papildu vides un klimata pārmaiņas un pārvaldības un informācijas ietekmi uz projektu?
2. Cik lielā mērā projekts rada sinerģiju ar citu Savienības politiku mērķiem? Vai šie politikas mērķi un sagaidāmais projekta ieguldījums ir skaidri norādīts? Kādā mērā attiecīgie politikas veidotāji ir iesaistīti projektā?
3. Kādi ir konkrētie sociālie ieguvumi, uz ko neattiecas LIFE programma, ekonomiskie ieguvumi un ieguvumi citām Savienības politikām, kas rodas šādu sinerģiju un integrācijas rezultātā?
6. ES pievienotā vērtība: atkārtotamība un tālāk nododamība Novērtējot šo kritēriju, jāņem vērā šādi punkti:
1. Cik lielā mērā projekts ietver konkrētus pasākumus, lai atvieglotu aizstājāmību citās nozarēs, organizācijās, reģionos un valstīs tā norises laikā un/vai pēc tā? Vai paredzēta pasākumu, metodoloģiju, tehnoloģiju un, vispārīgā nozīmē, projekta risinājumu un rezultātu tālāk nodošana? Cik lielā mērā šādas darbības pārsniedz vienkāršas izplatīšanas, zināšanu pārneses un tīklošanas robežas?
2. Vai ierosinātā pieeja ir pietiekami ambicioza un reālistiska, lai sasniegtu kritisko masu un veicinātu plašāku projekta rezultātu ieviešanu?
7. ES pievienotā vērtība: transnacionāls pieteikums, zaļais iepirkums, projekta rezultātu ieviešana Novērtējot šo kritēriju, jāņem vērā šādi punkti:
1. Vai projektā paredzēta transnacionāla sadarbība starp ES dalībvalstīm? Vai projektā iesaistās vairāku valstu partnerība? Vai projekta darbībām ir transnacionālie uzdevumi? Ja tā, vai transnacionālai pieejai ir pievienotā vērtība, lai atbalsētu projekta mērķu sasniegšanu?
2. Vai projektā tiek izmantots zaļais iepirkums un/vai tas tiek veicināts, izmantojot skaidru nodrošināšanas mehānismu, lai nodrošinātu paplašinātu zaļā iepirkuma koncepciju pielietošanu?
3. Vai pieteikumā paredzēts ieviest ES Pētījumu un inovāciju programmu rezultātus, sevišķi – ar vidi un klimatu saistīto, Apvārsnis 2020 vai agrāku pamatprogrammu finansētu pētījumu un inovāciju projektu rezultātus?

Tehniskās atlases posms*

1. Vispārējais jautājums par visām LIFE komponentēm	
1. Vai pieteikums atbilst attiecīgajām projekta kategorijām, uz ko attiecas LIFE Regulas 2. panta (a), (b), (c) vai (h) punkts un vai tas ir vērst uz attiecīgo LIFE mērķu piepildīšanu, kā noteikts LIFE Regulas 3. pantā, kā arī 9., 10., 11. un 12. pantā?	Jā / Nē
2. Vai projekts nav koncentrēts uz pētniecību un vai tas nav orientēts uz lielas infrastruktūras būvniecību?	Jā / Nē
3. Vai projekts tiek īstenots Savienībā un/vai teritorijās, uz kurām attiecas Līgumi un atbilstoši tiesību aktu kopumi vai arī tas atbilst kādam no izņēmumiem, kas paredzēti LIFE Regulas 5. un 6. pantā?	Jā / Nē
2. Projekta dalībnieku darbības spēja	
1. Vai ir skaidri pierādījumi, ka pieteikuma iesniedzējiem ir profesionālā kompetence un kvalifikācijas, kas nepieciešamas projekta izpildei?	Jā / Nē
3. Konkrēti jautājumi katrai LIFE komponentei	
3.1. Visiem LIFE Daba un bioloģiskā daudzveidība pieteikumiem piemērojamie kritēriji	
1. Vai vismaz 25% no piešķirtā pieteikuma budžeta paredzēti konkrētiem aizsardzības pasākumiem (vai arī – vai pieteikums attiecas uz jebkuru no izņēmumiem, kā norādīts <i>Pamatnostādnes pieteikumu iesniedzējiem 2016 – LIFE Daba un bioloģiskā daudzveidība 2.4.1.sadaļās</i> ?)	Jā / Nē/Neattiecas
2. Vai projekts vērst uz autohtonu savvaļas sugu vai šķirņu augu vai dzīvnieku vai dabīgu vai pusdabīgu biotopu vai ekosistēmu aizsardzību?	Jā / Nē/Neattiecas
3.2. Kritērijs, kas piemērojams tikai pieteikumiem programmā LIFE Daba	
1. Vai ierosinātie pasākumi vērsti uz ES Putnu un biotopu direktīvas mērķu sasniegšanu un, konkrētāk, vai tie attiecas uz sugu un/vai biotopu veidu, uz kuriem attiecas atbilstošie ES Putnu un biotopu direktīvas pielikumi, aizsardzības pasākumiem, attiecīgajā gadījumā šīs darbības veicot Natura 2000 tīkla ietvaros?	Jā / Nē
3.3. Kritērijs, kas piemērojams tikai pieteikumiem programmā LIFE Bioloģiskā daudzveidība	
1. Vai ierosinātie pasākumi vērsti uz Paziņojuma “Mūsu dzīvības apdrošināšana, mūsu dabas kapitāls: ES bioloģiskās daudzveidības stratēģija līdz 2020.gadam (COM(2011) 244) 2.-5.mērķa sasniegšanu	Jā / Nē
3.4. Kritērijs, kas piemērojams tikai pieteikumiem programmā LIFE Vide un resursu efektivitāte	
1. Vai pieteikuma demonstratīvās un/vai izmēģinājuma īpašības skaidri norādītas attiecīgajā veidlapā B2 un/vai B3 eProposal?	Jā / Nē

Pielaujamības un izslēgšanas posms

1. Vai pieteikumu veidlapas A3, A4, A6 un A8 (attiecīgā gadījumā) ir augšupielādētas eProposal rīkā, parakstītas un vai tām ir norādīts datums?	Jā / Nē
2. Vai veidlapā B1 norādīts kopsavilkums angļu valodā?	Jā / Nē
3. Vai pieteikumu veidlapas ir aizpildītas oficiālā ES valodā?	Jā / Nē
4. Vai koordinējošais saņēmējs ir juridiski reģistrēts ES?	Jā / Nē

Finanšu atlases posms

Finanšu atlases kritēriji	
<p>1. Vai eProposal pieteikumā prasītajā elektroniskajā formātā augšupielādēti šādi obligātie pielikumi? Koordinējošajiem saņēmējiem, kas nav publisko tiesību subjekti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • “LIFE vienkāršotais finanšu pārskats” • visjaunākā bilance un peļņas un zaudējumu aprēķins (vai arī, ja pieteikuma iesniedzējs tikai nesēn izveidots, tam jāiesniedz vadības/biznesa plāns (vismaz turpmākajiem 12 mēnešiem) • Ja pieprasītais ES ieguldījums pārsniedz 750 000 € - revidenta apliecinājums <p>Koordinējošajiem saņēmējiem, kas ir publisko tiesību subjekti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aizpildīta “Publisko tiesību subjekta deklarācija” ar datumu un parakstu 	Jā / Nē
2. Vai visi saņēmēji ir aizpildījuši deklarāciju, apliecinot, ka uz viņiem neattiecas neviena no Finanšu Regulas 106. panta (1) punktā un 107. pantā aprakstītajām situācijām?	Jā / Nē
3. Saskaņā ar pieejamo informāciju – vai koordinējošais saņēmējs ir finansiāli stabils (pamatojoties uz peļņas un zaudējumu aprēķinu, bilanci, revīzijas ziņojumu) – kur attiecas?	Jā / Nē
4. Saskaņā ar pieejamo informāciju – vai koordinējošais saņēmējs ierosinātajā projekta laikā spēj finansēt projektu un/vai pārvaldīt finanšu līdzekļu summas, kas tiek piešķirtas ieplānotajā budžetā?	Jā / Nē
5. Vai visi saņēmēji sniedz finansiālu ieguldījumu pieteikuma budžetā?	Jā / Nē
6. Vai neviens saņēmējs nav iekļauts Līgumslēdzējas iestādes agrās brīdināšanas sistēmā?	Jā / Nē